

Punctul de vedere al ApTI referitor la OUG nr.82/2012
Referitor la actele electronice de identitate

Cu privire la Ordonanța de urgență nr.82/2012 pentru modificarea și completarea unor acte normative privind evidența persoanelor, actele de identitate ale cetățenilor români, precum și actele de rezidență ale cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și Spațiului Economic European rezidenți în România, publicată în Monitorul Oficial, partea I nr.838 din 12/12/2012, vă rugăm să primiți propunerile și comentariile de mai jos ale Asociației pentru Tehnologie și Internet (ApTI), ca reprezentant al societății civile interesat de dezvoltarea unei lumi digitale sigure și deschise.

Remarcăm pozitiv faptul că **Guvernul a implementat două aspecte ce au fost cerute de diverse ONG-uri în ultima întâlnire publică** pe această temă din 2010: opțiunea de a avea o carte de identitate fără cip și opțiunea de a nu permite stocarea amprentelor pe cip-ul cărții electronice de identitate.

Totuși, nici această ordonanță de urgență nu a fost precedată de o dezbateră publică adecvată, care să permită celor interesați să-și susțină punctul de vedere, deși reglementările încă pot avea un impact semnificativ, de interes pentru toți cetățenii României, iar aspectele de securitate și protecție a vieții private nu au fost aprofundate, după cum puteți vedea mai jos.

1. Securitate și protecția vieții private și a datelor cu caracter personal în cartea electronică de identitate

OUG nr.82/2012 reglementează, printre altele, introducerea cărții electronice de identitate, ca act de identitate și document de călătorie în statele membre ale Uniunii Europene. Introducerea acestui concept de carte electronică de identitate are o serie de implicații asupra protecției vieții private și a datelor cu caracter personal, având în vedere categoriile de date care urmează să fie incluse în cartea electronică de identitate, precum și tehnologia aleasă pentru implementarea acestui concept.

Ordonanța de urgență prevede că noua carte electronică de identitate va conține elemente de siguranță și că datele cu caracter personal sunt protejate prin utilizarea unei infrastructuri de chei publice și a unor mecanisme de acces standardizate ICAO. Suntem însă de părere că aceste prevederi nu sunt suficiente pentru garantarea protecției datelor cu caracter personal incluse în cipul cărții electronice de identitate. În aceste condiții, considerăm că **este necesară o descriere detaliată, într-un act normativ secundar, a „elementelor de siguranță” care ar urma să fie incluse în noua carte electronică de identitate.** În acest scop, este necesară introducerea în cuprinsul ordonanței de urgență a unei prevederi din care să reiasă că măsurile concrete de securitate menite să asigure protecția datelor cu caracter personal incluse în cipul cărții electronice de identitate vor fi stabilite prin norme metodologice (aceste norme ar urma să fie elaborate de către Ministerul pentru Societatea Informațională, împreună cu CERT România – organism aflat în coordonarea sa, supuse avizului obligatoriu al Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal și aprobate prin hotărâre a Guvernului).

De asemenea, considerăm că pot fi luate și alte măsuri care să contribuie la o mai bună garantare a protecției datelor cu caracter personal incluse în cipul cărții electronice de identitate. Una dintre aceste măsuri ar consta în **introducerea obligativității realizării unui audit de securitate preliminar implementării, precum și a unui audit periodic (spre exemplu anual)**, în cadrul căruia experți independenți să evalueze în ce măsură tehnologia folosită și măsurile de securitate implementate în cazul cărții electronice de identitate sunt adecvate și contribuie la protecția datelor cu caracter personal.

Raportul de audit va fi prezentat Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului pentru Societatea Informațională, CERT România și Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal și **trebuie să fie făcut public**. În cazul în care raportul de audit semnalează probleme de securitate, Guvernul își va asuma responsabilitatea remedierii acestora în cel mai scurt timp posibil, dispunând în același timp și orice alte măsuri necesare pentru asigurarea protecției datelor cu caracter personal (spre exemplu, suspendarea emiterii cărților electronice de identitate până la soluționarea problemelor semnalate). Măsurile luate de către Guvern pentru remedierea problemelor identificate vor fi și ele făcute publice (evident, în măsura în care publicarea acestora nu este de natură să creeze vulnerabilități în ceea ce privește securitatea și protecția datelor).

Independent de auditul de securitate periodic, ar trebui introdusă **obligăția unui audit cu privire la impactul acestor cărți electronice de identitate asupra vieții private** și la modul în care acestea respectă legislația și bunele practici din domeniul protecției datelor cu caracter personal.

Mai mult, în cazul în care o autoritate a administrației publice sau orice cetățean constată o problemă de securitate aferentă cărții electronice de identitate și care este de natură să afecteze protecția datelor cu caracter personal, să comunice acest lucru de îndată Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal, urmând ca acestea să dispună/să ia măsurile necesare pentru remedierea problemei semnalate și pentru informarea adecvată a cetățenilor.

În susținerea ultimelor două propuneri, precizăm că, prin [Propunerea de regulament UE privind protecția persoanelor fizice referitor la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date](#) (art.31 și 32), acestea vor deveni obligatorii la nivelul Uniunii Europene.

De asemenea, din experiența avută cu pașapoartele electronice, putem afirma faptul că datele cu caracter personal care sunt înscrise în cip (mai puțin amprente, care sunt stocate într-o secțiune criptată) pot fi citite în mod electronic, de la distanță, folosind produse legale disponibile public și având un nivel de îndemânare tehnică mediu. (Mai multe detalii în acest sens sunt disponibile la <http://www.apti.ro/siguranta-pasaport-biometric> .) Pentru a evita astfel de situații și a proteja în mod adecvat datele cu caracter personal incluse în cartea electronică de identitate, considerăm că **ar fi necesară criptarea tuturor datelor înscrise în cip**. Pentru că în acest caz ar putea apărea suspiciuni legate de datele înscrise și de faptul că autoritățile ar putea, la un moment dat, să includă alte date referitoare la posesorul cardului fără ca acesta să fie informat, cea mai la îndemână soluție este **emiterea unui certificat digital pentru fiecare posesor de card, care să îi permită acestuia să decripteze toate datele electronice înscrise doar în propriul card**. Autoritățile publice ce ar avea dreptul să aibă acces la datele stocate pe cip ar avea oricum certificate digitale care să permită accesul la date.

Ca și chestiune generală, observăm că nu au fost prezentate informații referitoare la un punct de vedere al Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal cu privire la prevederile OUG nr.82/2012. Considerăm că un astfel de punct de vedere este necesar și solicităm fie publicarea acestuia, în cazul în care a fost deja formulat, fie elaborarea sa. De asemenea, considerăm că un aviz al ANSPDCP va fi necesar și pentru normele metodologice prin care ar urma să se stabilească măsurile de securitate, procedurile de preluare a imaginilor impresiunilor papilare (alin.(6) al art.17² al OUG nr.97/2005, așa cum a fost introdus prin OUG 82/2012), procedurile de ștergere a datelor colectate în vederea eliberării cărții electronice de identitate, precum și condițiile tehnice și aspectele procedurale și legale privind accesul la conținutul cipului cărții electronice de identitate (alin.(1) al art.8³ al OUG nr.69/2002, așa cum a fost introdus prin OUG nr.82/2012).

2. Date biometrice

Conform prevederilor ordonanței de urgență, cartea electronică de identitate va avea înscrise, în format electronic, date biometrice ale titularului, constând în imaginea facială și imaginile impresiunilor papilare a două degete, dacă cetățenii optează pentru o astfel de facilitate.

Observăm că **Guvernul României nu a prezentat, în continuare, niciun studiu din care să reiasă necesitatea colectării și includerii în cartea electronică de identitate a amprentelor digitale ale titularului.**

Apreciem introducerea prevederii conform căreia imaginile impresiunilor papilare colectate cu ocazia depunerii cererii de eliberare a cărții electronice de identitate de șterg prin procedură automată, imediat după personalizarea cărții electronice de identitate, astfel că acestea nu sunt stocate în baze de date ale autorităților publice. Atragem însă atenția asupra faptului că procedurile de ștergere a acestor date trebuie strict reglementate, astfel încât să fie evitată orice suspiciune referitoare la un posibil caracter reversibil al procedurii de ștergere. În acest sens, considerăm că este necesară introducerea în textul ordonanței de urgență a unei prevederi din care să reiasă că procedurile de ștergere a datelor colectate vor fi stabilite prin norme metodologice. De asemenea, ar trebui luată în calcul și introducerea de sancțiuni pentru cazurile în care datele preluate sunt puse la dispoziția unor terți fără drept sau nu sunt șterse ireversibil conform procedurilor stabilite.

3. Neutralitatea tehnologică

OUG nr.82/2012 conține detalii de natură tehnică referitoare la conceptul de carte electronică de identitate (smart card, tehnologie laser, cipul cărții electronice de identitate). Atragem atenția asupra faptului că **se aduce astfel atingere principiului neutralității tehnologice, potrivit căruia legislația trebuie să fie neutră din punct de vedere tehnologic și să nu favorizeze o anumită tehnologie în detrimentul alteia existente sau care ar putea apărea în viitor.** În acest sens, aducem în atenție exemplul Austriei, a cărei [lege privind guvernarea electronică](#) reglementează conceptul de card electronic de identitate, fără să facă referire la niciun tip de tehnologie; astfel, cardul este definit ca „*unitate logică, ce, independent de modalitatea tehnică de implementare, combină o semnătură electronică extinsă cu o legătură de identitate și cu date și funcții de securitate*”. Acest card are scopul de „*a valida identitatea unică a persoanei care inițiază o procedură și a autenticității respectivei proceduri*”. Această neutralitate tehnologică a legii austriece a făcut să nu existe un model unic de card, conceptul putând fi aplicat oricărui tip de card care permite stocarea sigură a datelor personale și a certificatului calificat de emiterie a semnăturii electronice, precum și telefoanelor mobile.

În acest context, propunem analizarea oportunității modificării OUG nr.82/2012 în sensul eliminării detaliilor tehnice referitoare la cartea electronică de identitate și includerea acestora în normele metodologice ulterioare.

4. Opțiunea emiterea cărții electronice de identitate

Art.(1) al ordonanței Guvernului nr.69/2002, așa cum a fost modificat prin OUG nr.82/2012, prevede că, de la data emiterii cărților electronice de identitate, se eliberează cărți de identitate identice ca format cu cartea electronică de identitate.

Interpretând această prevedere, înțelegem că emiterea cărților electronice de identitate nu este obligatorie și că vor putea fi emise în continuare și cărți de identitate clasice, sub condiția ca acestea să aibă un format identic cu cele electronice.

Pentru clarificarea acestei situații și evitarea oricăror confuzii, considerăm că **este necesară introducerea unei prevederi explicite referitoare la faptul că opțiunea emiterii unei cărți electronice de identitate sau a unei cărți de identitate aparține exclusiv persoanei fizice solicitante.**

În final, dorim să precizăm faptul că toate observațiile referitoare la conceptul de carte electronică de identitate sunt valabile și în cazul cărții electronice de rezidență, așa cum este reglementată prin OUG 82/2012.

Concluzii

Sumarizând cele exprimate mai sus, ApTI consideră că, în cadrul procedurii de dezbatere și adoptare în Parlament a OUG nr.82/2012, trebuie avute în vedere următoarele aspecte pentru completarea OUG 82/2012:

- a) chestiuni generale
 - demonstrarea necesității stocării de date biometrice în cărțile electronice de identitate (chiar dacă stocarea acestora nu este obligatorie pentru toți cetățenii).
- b) chestiuni concrete
 - reglementarea explicită și expresă a faptului că cetățeanul are posibilitatea de a alege între cartea electronică de identitate și cartea simplă de identitate;
 - reglementarea detaliată, prin acte normative cu caracter secundar, a normelor de securitate pentru cărțile electronice de identitate;
 - obligativitatea unui audit de securitate (evaluarea gradului de securitate a cărții electronice de identitate);
 - obligativitatea unui audit cu privire la impactul cărților electronice de identitate asupra vieții private;
 - reglementarea, prin acte normative cu caracter secundar, a caracterului ireversibil al procedurii de ștergere a datelor biometrice colectate;
 - respectarea principiului neutralității tehnologice cu privire la conceptul de „carte electronică de identitate”.

Cu stimă,

Bogdan Manolea
Director Executiv
ApTI - Asociația pentru Tehnologie și Internet